

Sygn. akt III AUa 1025/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 grudnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Krystyna Smaga (spr.)
Sędziowie:	SA Elżbieta Gawda SA Bogdan Świerk
Protokolant: sekr. sądowy Bożena Karczmarz	

po rozpoznaniu w dniu 12 grudnia 2012 r. w Lublinie

sprawy J. G. iR. R. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o ustalenie istnienia obowiązku ubezpieczenia społecznego

na skutek apelacji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 24 września 2012 r. sygn. akt VII U 1451/12

**I. zmienia częściowo zaskarżony wyrok w punkcie I. w ten sposób,
że początkową datę objęcia R. R. D. dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym ustala na dzień 11
października 2011 roku;**

**II. oddala wniosek pełnomocnika wnioskodawców o zasądzenie kosztów postępowania
apelacyjnego.**

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 listopada 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. stwierdził, że R. D. nie podlega z tytułu współpracy przy prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej u płatnika J. G. ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i chorobowemu od dnia 16 maja 2011 r.

Od tej decyzji odwołanie wnieśli R. D. i płatnik J. G.. Domagali się uchylenia decyzji i uznania wnioskodawczyni za osobę podlegającą ubezpieczeniom z tytułu współpracy przy prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej.

W uzasadnieniu odwołania wnioskodawcy wskazali, że są małżeństwem od grudnia 2010 r i od tego czasu prowadzą wspólne gospodarstwo domowe, wspólnie zamieszkując w L. przy ul. (...). W innym lokalu pod tym samym adresem wnioskodawca prowadzi działalność gospodarczą polegającą na pośrednictwie i wynajmie lokali mieszkalnych. Już z tego powodu z racji bliskości miejsca zamieszkania i siedziby wykonywanej działalności gospodarczej jest rzeczą naturalną, iż wnioskodawczyni - żona wnioskodawcy pomaga mężowi w prowadzeniu przedsiębiorstwa. Nadto wnioskodawcy wskazali, że prowadzona działalność jest jedynym źródłem ich przychodów. Nie mają innych źródeł utrzymania, jest więc rzeczą naturalną, iż R. D. wspiera męża w prowadzeniu działalności, gdyż jest to jedyne źródło, z której utrzymywana jest rodzina.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 24 września 2012 r Sąd Okręgowy w Lublinie: I zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił, że R. D. jako osoba współpracująca u płatnika składek EURO GO – J. G. podlega od 16 maja 2011 r obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu; II. zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. na rzecz wnioskodawców kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Sąd Okręgowy wydał rozstrzygnięcie na podstawie następujących ustaleń faktycznych i ich oceny prawnej.

Wnioskodawca prowadzi działalności gospodarczą polegającą na pośrednictwie i wynajmie lokali mieszkalnych, głównie obcokrajowcom, najczęściej osobom z USA, Norwegii, Chin, Szwecji, Arabii Saudyjskiej, będącym studentami na Uniwersytecie Medycznym w L.. Wnioskodawczyni jest absolwentką filologii angielskiej i certyfikowanym tłumaczem. Dzięki płynnemu komunikowaniu się w języku angielskim pomagała mężowi w kontaktach ze studentami obcokrajowcami. W szczególności odbierała telefony, pisała maile, umawiała spotkania i uczestniczyła w tych spotkaniach, prowadziła korespondencję, uzgadniała warunki bytowe cudzoziemców, udzielała porad najemcom lokali w załatwieniu spraw związanych z pobytem w Polsce, pobierała opłaty. W czerwcu 2011 r wnioskodawca dodatkowo przejmował stu studentów z umowy, którą zawarł ojciec wnioskodawcy z Akademią Medyczną, a następnie umowę tę realizował wnioskodawca (wyjaśnienia i potwierdzające je zeznania wnioskodawców, zeznania świadka S. G., dowody KP, korespondencja mailowa).

Wnioskodawca zawarł z żoną umowę o pracę i zgłosił ją do ubezpieczenia. Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzją z dnia 29 września 2011 r stwierdził, że wnioskodawczyni jako pracownik nie podlega ubezpieczeniom społecznym. Jednocześnie w treści uzasadnienia tej decyzji wskazał, że wnioskodawczyni może być uznana za osobę współpracującą przy prowadzeniu działalności gospodarczej. Wobec powyższego wnioskodawca, sugerując się argumentacją ZUS, zgłosił wnioskodawczynię od 16 maja 2011 r do ubezpieczenia jako osobę współpracującą zamiast osobę zatrudnioną na umowę o pracę. Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaskarżoną decyzją stwierdził, że wnioskodawczyni nie podlega od 16 maja 2011 r ubezpieczeniu jako osoba współpracująca, albowiem uznał, że nie współdziałała ona przy prowadzeniu pozarolniczej.

Sąd Okręgowy powyższy stan faktyczny ustalił na podstawie wskazanych wyżej dowodów. W ocenie Sądu, zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, a w szczególności zeznania świadka, a także wyjaśnienia potwierdzone zeznaniami wnioskodawców, zasługują na wiarę. Potwierdzają je dowody w postaci dokumentów KP wystawionych przez wnioskodawczynię, a także złożona przez wnioskodawców korespondencja mailowa prowadzona przez wnioskodawczynię ze studentami. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie przedstawił w postępowaniu żadnych dowodów, które by mogły być podstawą odmówienia wiarygodności dowodom zaoferowanym przez wnioskodawców.

Sąd Okręgowy zważył, że odwołanie wnioskodawców jest zasadne.

Sąd wskazał, że spór pomiędzy stronami sprowadza się do tego, czy wnioskodawczyni była w spornym okresie osobą współpracującą przy prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej u męża J. G., czy też zgłoszenie jej do ubezpieczenia zostało uczynione dla pozoru, w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Sąd podkreślił, że orzeka na podstawie zaoferowanych przez strony dowodów. Dowody zaoferowane przez strony niniejszego

postępowania wskazują jednoznacznie, że wnioskodawczyni, wbrew twierdzeniom organu rentowego, współdziałała przy prowadzeniu przez męża J. G. pozarolniczej działalności i zgłoszenie jej do ubezpieczenia nie zostało wykonane dla pozorów w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Sąd wyjaśnił, że w świetle art. 8 ust. 2 i 11 ustawy z dnia 13 października 1998 r. systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.), za osobę współpracującą z osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność uważa się między innymi małżonka, jeżeli pozostaje z nim we wspólnym gospodarstwie domowym i współpracuje przy prowadzeniu tej działalności. Niewątpliwie z dowodów wynika, że wnioskodawczyni współpracowała przy prowadzonej przez męża działalności gospodarczej.

W ocenie Sądu, wnioskodawczyni zamieszkując z mężem i prowadząc z nim wspólne gospodarstwo domowe pomagała mu w prowadzeniu działalności gospodarczej. Wnioskodawczyni odbierała telefony, pisała maile, umawiała spotkania i uczestniczyła w tych spotkaniach, prowadziła korespondencję, uzgadniała warunki bytowe cudzoziemców, udzielała porad najemcom lokali, pobierała opłaty, przekazywała i odbierała lokale. Fakt, że była w ciąży w żaden sposób nie uniemożliwiał jej pomagania mężowi przy prowadzonej przez niego działalności, nie przeszkadzał temu ani charakter prowadzonej działalności, ani też wykonywane przez wnioskodawczynię czynności. Dla Sądu jest oczywiste to, że niepracująca żona posiadająca stosowne kwalifikacje pomaga mężowi w prowadzonej przez niego działalności, tym bardziej jeśli dochody z tej działalności są jedynym źródłem utrzymania dla rodziny.

Mając na względzie powyższe ustalenia i rozważania, Sąd Okręgowy uznał, że wnioskodawczyni na podstawie art. 8 ust. 2 i 11 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, jako osoba współpracująca u płatnika składek EURO GO J. G., podlega od 16 maja 2011 r. obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu. W tym stanie rzeczy, na podstawie powołanych przepisów i art. 477¹⁴ § 2 kpc, Sąd Okręgowy orzekł jak w wyroku. O kosztach procesu orzekł na podstawie art. 98 kpc i na podstawie § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 r. Nr 163, poz. 1349 ze zm.).

Apelację od tego wyroku wniósł Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L., zaskarżając go częściowo w pkt I, tj. w zakresie daty początkowej podlegania (...) R. D. dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu, zarzucając naruszenie prawa materialnego poprzez pominięcie art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.) i ustalenie, że R. D. podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 16 maja 2011 r.

Apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez ustalenie, że R. D. podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 11 października 2011 r.

W uzasadnieniu apelacji skarżący wskazał, że w świetle przepisu art. 14 ust. 1 powołanej ustawy, dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu podlegają, na swój wniosek, osoby objęte obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnymi z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności oraz osoby z nim współpracujące zaś objęcie dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym następuje od dnia wskazanego we wniosku o objęcie tym ubezpieczeniem, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wniosek został zgłoszony.

Bezsporne w sprawie jest, iż R. D. jako osoba współpracująca przy prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych, w tym do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego w dniu 11 października 2011 r. Zatem, ustalenie podlegania (...) R. D. dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 16 maja 2011 r., w świetle brzmienia art. 14 ust. 1 nie jest możliwe.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Apelacja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jest zasadna. Trafny jest zarzut naruszenia prawa materialnego.

Zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r Nr 205, poz. 1585 ze zm.), objęcie dobrowolnie ubezpieczeniami emerytalnym, rentowymi i chorobowym następuje od dnia wskazanego we wniosku o objęcie tymi ubezpieczeniami, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wniosek został zgłoszony, z zastrzeżeniem ust. 1a. Objęcie dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym następuje od dnia wskazanego we wniosku tylko wówczas, gdy zgłoszenie do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych zostanie dokonane w terminie określonym w art. 36 ust. 4 (ust. 1a).

Z przepisu wyżej cytowanego w sposób oczywisty wynika, że nie jest możliwe objęcie dobrowolnym ubezpieczeniem, w tym także chorobowym, od wcześniejszej daty, niż data, w której wniosek został zgłoszony.

Nie jest kwestionowane, że wniosek o objęcie (...) R. D. dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym złożony został przez płatnika składek w dniu 11 października 2011 r. Zatem objęcie jej tym dobrowolnym ubezpieczeniem nastąpić może nie wcześniej, niż od tej właśnie daty.

Odnosząc się do argumentacji pełnomocnika ubezpieczonych podnoszonej na rozprawie apelacyjnej, stwierdzić należy, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie ma obowiązku informowania przedsiębiorcy o wszystkich możliwościach zatrudnienia żony przedsiębiorcy w jego firmie. Okoliczność, że organ rentowy nie pouczył J. G. o możliwości ubezpieczenia jego żony jako osoby współpracującej przy pozarolniczej działalności gospodarczej nie ma wpływu na ocenę stanu faktycznego niniejszej sprawy. Nie jest możliwe w niniejszej sprawie powołanie się na datę złożenia przez J. G. wniosku o objęcie jego żony ubezpieczeniami społecznymi z tytułu stosunku pracy. Decyzja odmawiająca uznania żony wnioskodawcy za pracownika jest prawomocna wobec niezłożenia od niej odwołania. W niniejszej sprawie rozpoznawane jest odwołanie od konkretnej decyzji, w zakresie objętym tą decyzją i w granicach apelacji. W postępowaniu odwoławczym Sąd Okręgowy rozpoznaje sprawę w granicach zaskarżonej decyzji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 1999 r. II UZ 52/99 OSNP 2000/15/601). Dochodzenie przed sądem prawa do świadczenia z ubezpieczenia społecznego, które nie było przedmiotem decyzji organu rentowego jest niedopuszczalne, z wyjątkiem przewidzianym w art. 477⁹ § 4 kpc (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 1999 r, II UKN 204/99 OSNP 2001/5/169). Nie mają też w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych zastosowania zasady współzycia społecznego, chyba że przepis prawa wyraźnie do nich odsyła.

Z powyższych względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 kpc, uwzględniając apelację, zmienił częściowo zaskarżony wyrok w punkcie I. w ten sposób, że początkową datę objęcia (...) R. D. dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym ustalił na dzień 11 października 2011 r. Skutkiem powyższego orzeczenia jest oddalenie wniosku pełnomocnika wnioskodawców o zasądzenie od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych kosztów postępowania apelacyjnego. Zgodnie bowiem z art. 98 § 1 kpc, strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). W niniejszej sprawie pozwany organ rentowy nie jest stroną przegrywającą, nie ma więc obowiązku zwrócić wnioskodawcom poniesionych przez nich kosztów postępowania apelacyjnego.